

OOSTENDE KERMIS - DE OKTOBERFOOR

Iedere Oostendenaar, en zeker zij die aan stad werken, weten dat Oostende kermis en de 'foor' op twee verschillende data vallen. Oostende kermis valt na de feestdag van Sint-Peter en -Paulus (de laatste week van juni, begin juli) en de foor vindt plaats de eerste twee weken van oktober. Wanneer men die Oostendenaars echter vraagt naar de reden van dit toch wel rare verschijnsel, wel, dan krijgt men de meest uiteenlopende antwoorden: zij die aan stad werken veronderstellen dat het komt om een dag verlof bij te krijgen, anderen menen dat de foor verplaatst werd terwille van de handelaars, die in het seizoen geen tijd hadden om naar de foor te gaan en een derde groep zegt dat men de datum van de foor veranderde omdat de toeristen kloegen over overdreven lawaai.

De waarheid ligt helemaal anders. In de jaren 1880 had men in het ganse land nog af te rekenen met talrijke epidemieën: pokken, roodvonk en cholera doken in steden als Oostende nog regelmatig op. Oostende kende nog een bijkomende moeilijkheid met de gebrekkige drinkwatervoorziening: Oostende ligt niet aan een zoetwaterloop of -bron en men moest in die tijd water putten uit boorputten die over de stad verspreid waren. (E. DE CUYPER, La Question de l'Eau Potable à Ostende, 1720-1900, A. Bouchery, Oostende, 1901). Het water uit deze putten was van levensbelang voor de bevolking, vooral tijdens de zomer, wanneer duizenden toeristen de stad bezochten.

Om besmettingsgevaar tegen te gaan werden strengere maatregelen i.v.m. de hygiëne getroffen. Ook begon men naar alternatieven te zoeken om de drinkwatervoorziening te verzekeren.

In 1886 kwam voor de eerste maal het voorstel ter sprake om de jaarlijkse foor van juli naar oktober te verplaatsen. In een rapport gericht aan de gemeenteraad zeggen burgemeester en schepenen:

"Depuis assez longtemps, la Kermesse d'Ostende est fixée du premier au troisième dimanche de Juillet, à ce moment, des marchands forains de toutes nuances venant de toutes côtes, s'installent à Ostende et, comme il ne se font pas remarquer par une propreté exemplaire, ils constituent un danger permanent et offrent aux étrangers qui viennent s'établir en notre ville, dès le commencement de la saison, un spectacle fort peu engageant."

(Bulletin Communal, 23 maart 1886, p. 45)

De raad besliste te wachten op de reactie van de bevolking, maar die bleef uit. Daarom besloten de raadsleden op 20 april 1886 de uiteindelijke beslissing te verdagen naar een latere datum.

In 1889 dringt die beslissing zich opnieuw op. Een pokkenepidemie had de stad geteisterd en het probleem van drinkwater en hygiëne kwam weer te berde. Bovendien had Leopold II aangedrongen om het Schouwburgplein (nu Marie-Joséplein), waar de foor haar tenten opstelde, te veranderen in een square, zodat een nieuwe lokatie voor de foor moest gezocht worden. Op de gemeenteraadszitting van 4 juni 1889 werd de knoop definitief doorgehakt.

Burgemeester Montangie wees nogmaals op het hygiënisch aspect van de zaak:

"Cette proposition était faite dans un but de solubrité publique; on disait, non sans raison, qu'en tenant la foire à cette époque, on céait un danger permanent qu'on devait éviter. On ne pouvait tolérer au commencement de la saison une agglomération de

personnes venant de tous côtés, et n'ayant de la propreté que des notions les plus élémentaires."

(Bulletin Communal, 4 juni 1889, p. 117)

De raad besloot de foordatum naar oktober te verplaatsen en als nieuwe lokatie het Wapenplein te kiezen. Dit laatste lokte een reactie uit bij raadslid Michens die vond dat het Wapenplein al genoeg voordelen genoot. Een spreiding van de kramen werd dan toegestaan : de kramen mochten staan op het Wapenplein, het Sint Jozefsplein (aan de Jozef II straat) en het Handelsplein (nu Sint-Petrus en Paulusplein) (Echo d'Ostende, 06/10/1889).

De gemeenteraad benadrukte dat de verplaatsing van de foor van juli naar oktober geen reden was om Oostende kermis te verwaarlozen : deze dag kon uitgroeien tot een hoogtepunt van het toeristisch seizoen door het inrechten van passende gemakkelikheden : concerten, bals en een goed georganiseerde zeevrijding.

De foor veranderde dus van datum om twee redenen :

- Ten eerste voor de hygiëne : men wilde het besmettingsgevaar zoveel mogelijk beperken. Opvallend is de omzichtigheid waarmee de gemeenteraad en de plaatselijke pers te werk gaan : nooit maken zij officieel melding van epidemieën, maar spreken altijd van geruchten en geïsoleerde gevallen.
- Ten tweede lokte de foor een aantal bezoekers naar Oostende die, wegens hun lage afkomst, tijdens de zomer niet zeer welkom waren. Het Oostendse toerisme teerde op de high society en werd niet gediend door lui die beschonken langs de weg lagen en toeristen lastig vielen. Door de foor naar oktober te verplaatsen zouden ook zij uit de stad gehouden worden.

Jan SUERMONT

EEN NIEUW REFERENTIEWERK VOOR DE KARTOGRAFIE.

Insiders hebben reeds weet van het bestaan van deze catalogus. Toch is het m.i. nuttig, zelfs gewenst ook niet-bevoegden, kortom puur belangstellenden en weetgragen te attenderen op deze belangrijke aanwinst. Wij inspielen meer bepaald op "The A.E. Nordenskiöld Collection in the Helsinki University Library. Annotated Catalogue of Maps made up to 1800", samengesteld door A.-M. Michwitz, L. Miekkaavaara en T. Rantanen, een uitgave in vijf boekdelen van de firma Almqvist & Wiksell International, Publishers and Wholesalers of Academic Books and Journals, 26, Gamla Brogatan, P.O. Box 62, S- 101 20 Stockholm (Zweden). 2 boekdelen zijn reeds van de pers en voor verkoop beschikbaar, n.w. List of Atlases, vol. 1 : A - J (uitgegeven in 1979 in - 4° : 252 blz., geïllustreerd), alsook vol. 2 : k - Z (pas gepubliceerd in 1981, ook in - 4° met ditmaal 322 blz., eveneens geïllustreerd). Per deel kosten geciteerde boeken : 245 Zweedse Kronen. De reeks is nog volop in uitvoering en zal in totaal 5 boekdelen omvatten : de eerste 3 delen de catalogus zelf, de overige 2 delen een gedetailleerde index met alle geografische namen en hun variëteiten inbegrepen uit de diverse historische perioden. De collectie bevat ongeveer 25.000 kaarten en behoort mede tot de beroemdste en befaamdste ter wereld!...

E. SMISSAERT